

# Forsterkede avdelinger

**Ved å ha opprettet forsterkede avdelinger på mottak har myndighetene hevet standarden på hjelpetilbudet til asylsøkere med særskilte hjelpebehov. Det særskilte tilbudet bidrar til å skape en bedre situasjon for øvrige beboere og de ansatte i ordinære mottak.**

I dag eksisterer det fire forsterkede mottak med til sammen 80 plasser. De er i region nord, midt, vest og øst.

**- Det norske mottakssystemet for asylsøkere** har så langt ikke gitt et godt nok tilbud til mottaksbeboere med særskilte hjelpebehov. De fleste asylsøkere i Norge mangler nettverk av slekt og venner som fastboende har og som kan gi hjelp og støtte i vanskelige situasjoner. Utlendingsdirektoratets erfaring er at asylsøkere får god hjelp i ordinære mottak, også syke og funksjonshemmede. De som har psykiske plager er ofte vanskeligere stilt. Det er begrenset behandlingsskapasitet innen det psykiske helsevernet, og for en asylsøker kan det være ekstra vanskelig å være i et fremmed land uten nettverk.

**- Som ledd i et omfattende arbeid for å styrke** hjelpetilbudet til asylsøkere med særskilte behov, satte regjeringen av 15 millioner kroner til etablering og drift av forsterkede avdelinger i mottak i statsbudsjettet for 2005. Mottakskonseptet ble utviklet tett i samarbeid mellom Sosial- og helsedirektoratet og Utlendingsdirektoratet (UDI).

**- Det er UDI som avgjør hvor asylsøkere skal bo** i mottak. Det vil også gjelde for beboerne som l bor på de forsterkede mottakene. UDI vil selvfølgelig støtte seg til spesialistuttalelser o.l.

Nært samarbeid med helsesektoren skal blant annet sikre et forsvarlig helsetilbud og nærhet til behandlingstilbud innen det psykiske helsevernet.

**- Personer med psykiske problemer er den** primære målgruppen for de forsterkede avdelingene i mottakene. Dette gjelder personer som ikke er så syke at de er innlagt på en psykiatrisk institusjon, men som f.eks. er medisineret og går til poliklinisk behandling, på samme måte som fastboende som bor hjemme i en tilsvarende situasjon. Beboere som trenger behandling, tas hånd om innenfor det psykiske helsevesenet.

Noen får tilbudet fordi de trenger hjelp til grensesetting eller til å strukturere hverdagen sin, uten nødvendigvis å ha en psykiatrisk diagnose. Som andre asylmottak er forsterkede mottak et frivillig botilbud. Beboere som trenger behandling, må kontakte lege eller terapeut. De som blir alvorlig syke skal innlegges på sykehus. Nærheten til relevante typer behandlingstilbud har derfor vært viktig i vurderingen av hvor de forsterkede avdelingene i mottakene har blitt etablert.

**- I hver enkel sak vil det bli foretatt en konkret** vurdering om hvilke personer som skal bo på en forsterket avdeling i mottak eller ikke.

**- Personer som har fått endelig avslag på** asylsøknaden har plikt til å forlate Norge, og har ikke krav på mottaksplass. Personer med endelig avslag kan få plass i forsterkede avdelinger i mottak hvis de på grunn av sykdom likevel får anledning til å fortsette å bo i mottak. Personer som samarbeider om å avklare sin identitet og med å fremskaffe reisedokumenter, får bo i mottak inntil de kan reise hjem på egen hånd eller ved hjelp av IOMs returprogram. Dette gjelder også de forsterkede mottakene.

**- De forsterkede avdelingene i mottakene kan etter hvert også få en**

kompetanseformidlingsfunksjon, det vil si å bistå i opplæring og veiledning av andre mottak.

**- Hvor mange forsterkede mottak skal etableres?**

Målet er å etablere ett forsterket mottak i hver av de fem helseregionene. 10-20 av plassene er for beboere i målgruppen. De øvrige plassene i mottaket er for ordinære beboere.

**- Blir de forsterkede mottakene å regne som behandlingsinstitusjoner?**

Nei. Mottakene skal ikke drive behandling. Det er det helsevesenet som skal gjøre. Men på samme måte som du og jeg kan ha behov for hjelp ut over selve behandlingen hvis vi er syke, vil en del asylsøkere kunne ha det.

**- Vil mottaket være i stand til å håndtere beboerne?**

Personene med særskilte hjelpebehov som vil få tilbud om plass i de forsterkede mottakene, håndteres i dag i ordinære mottak i ulike norske lokalsamfunn. Med forsterkede mottak får de et bedre tilbud og tettere oppfølging enn i dag. Det er ingen grunn til å tro at de skal være noen større belastning når de faktisk får mer hjelp enn tidligere. UDI legger opp til at mottakene skal ha den riktige bemanningen for å gi beboerne et godt tilbud slik at de kan mestre sin hverdag på best mulig måte.

De forsterkede mottakene kan imidlertid ikke sammenlignes med en behandlingsinstitusjon. Mottakene skal ikke drive behandling. Det er det helsevesenet som skal gjøre, også når det gjelder beboerne i de forsterkede mottakene. Nettopp derfor vil nærhet til et forsvarlig helse- og behandlingstilbud innen psykisk helsevern spesielt, bli tillagt stor vekt når de forsterkede mottakene skal etableres. De forsterkede mottakene skal ikke ta inn beboere som på inntakstidspunktet blir vurdert som farlige av politiet eller helsevesenet. Disse er det spesialisthelsetjenesten innen psykisk helsevern eller politiet som må ta seg av.

Det vil bli lagt vekt på å etablere gode rutiner for samarbeid mellom mottakene og det lokale politiet dersom det skulle oppstå situasjoner som oppleves som vanskelige eller truende.

**Hvordan skal mottakene bemannes?**

På grunn av beboernes særskilte oppfølgingsbehov skal de forsterkede mottakene ha døgnbemanning. Ordinære asylmottak har normalt kun bemanning på dagtid. Mottakene skal ha tilknyttet helsepersonell for å møte beboernes behov.

**Fakta om asylmottak**

*Et asylmottak er et frivillig, midlertidig botilbud til personer som har søkt om asyl. Tilbudet varer til personen blir bosatt i en kommune etter å ha fått innvilget søknaden sin, eller får avslag og må forlate Norge. Per 31. juli 2006 bodde det 8007 personer i norske asylmottak. Av alle som bodde på mottak, var 2100 under 18 år. Det tilsvarer 26 prosent. Det har de siste tre årene vært en nedgang i antall beboere. Ved årsskiftet 2005/2006 bodde det 8920 personer ved norsk asylmottak.*

Utlendingsdirektoratet  
Postboks 8108 Dep.  
N-0032 Oslo  
Kontoradresse:  
Hausmannsgate 21

Telefon: (+47) 23 35 15 00  
Faks: (+47) 23 35 15 15  
www.udi.no  
E-post: [udi@udi.no](mailto:udi@udi.no)

Sist oppdatert: 19.09.2006